

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1892. Första Kammaren. N:o 21.

Måndagen den 4 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets betänkanden:
n:o 4, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition n:o 4, om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, dels ock två inom Andra Kammaren väckta motioner, n:o 149 af herr A. Svensson i Edum om antagande af vissa bestämmelser rörande bevilning af jordbruksfastighet samt n:o 168 af herr J. Bratt m. fl. om ändring i förenämnda förordning; och

n:o 5, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition n:o 5 till Riksdagen angående upphörande af de enligt gällande förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsavgifter af frälseegendommar och lotshemman, dels ock en af herr J. Bratt m. fl. inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 168, i hvad den rörer samma ämne;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

n:o 11, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af riksbanken;

n:o 12, i anledning af motion angående utsträckning af tiden för återbetalning af s. k. afbetalningslån; samt

n:o 13, i fråga om användandet af riksbankens vinst för år 1891; äfvensom

lagutskottets utlåtanden:

n:o 34, i anledning af väckt motion angående ändring i legostadgan;

n:o 35, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 18 kap. 1 § ärfdabalken; och

n:o 36, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af §§ 8, 53 och 56 i skjutsstadgan den 31 maj 1878.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 23, till Konungen i anledning af väckt motion om afskaffande af jus patronatus.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran konstitutionsutskottets den 2 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 9.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.37 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 5 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollet för den 29 sistlidne mars.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

n:o 43, i anledning af Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1890; samt

n:o 44, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition (n:o 46) angående vissa nybyggnader vid Piteå hospital; äfvensom

bankoutskottets memorial n:o 14, angående tryckning af namnen å riksbankens tiokronesedlar och ändring af § 15 mom. 2 i bankoreglementet.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen: bevillningsutskottets betänkanden n:is 4 och 5, bankoutskottets utlåtanden och memorial n:is 11—13 samt lagutskottets utlåtanden n:is 34—36.

Föredrogs å nyo konstitutionsutskottets den 2 och 4 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 9, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 23 riksdagsordningen.

Om nedsättning af vissa riksdagsman-naarfvoden.

Herr Andersson, Gustaf: Som af utskottets föreliggande betänkande synes, har utskottet afstyrkt bifall till min motion om nedsättning af arfvodet för riksdagsmän från den stad der riksdag hålles. Men hvad som icke synes af betänkandet, är, att motionen är afstyrkt med 10 röster mot 9; och detta gifver mig anledning hoppas, att motionen måtte röna ett bättre öde i kammarne, i synnerhet i denna kammare, än den gjort i utskottet.

Det synes mig, som om utskottets skäl för afslag äro något svaga. Jag skall bedja att få läsa upp en del af dem. Ut-

Om nedsättning af vissa riksdagsmannararfvoden.

(Forts.)

skottet säger, att »utskottet finner det visserligen icke kunna bestridas, att ledamot af Andra Kammaren, som har sitt hemvist i stad, der Riksdag hålles, icke behöfver i sin egenskap af riksdagsman vidkännas några särskilda utgifter för bostad och uppehälle i samma stad». Det förefaller mig åtminstone litet besynnerligt att detta kunnat anföras i utskottets motiv, ty det talar nära nog för bifall till motionen, åtminstone innebär det ett erkännande, att mitt förslag är rättvist. Vidare säger utskottet: »Men då riksdagsmannaupdragets fullgörande i många fall icke kan förenas med embete eller tjänst eller annan verksamhet, som af en i sådan stad boende riksdagsman till äfventyrs innehafves samt eljest alltid medför uppoffringar, hvilkas betydelse och storlek för den ene riksdagsmannen i förhållande till den andre svårigen lärer kunna bedömas, torde giltiga skäl förefinnas för bibehållande» etc. De olägenheter för embets och tjänstemän, som utskottet här framhållit, äro precis lika stora, om icke större, för tjänstemän från landsorten som för tjänstemän från Stockholm. Men skilnaden blir den, att en tjänsteman från landsorten måste vistas fyra månader om året i Stockholm. Uppehålle der måste naturligen förorsaka honom långt större kostnader, än hvad det förorsakar en person från Stockholm. Samma förhållande är det med riksdagsmän, som icke äro tjänstemän. En jordbrukare eller fabrikant från landsorten måste, när han skall vistas här så lång tid af året, naturligen åsidosätta en del af sina egna angelägenheter, hvilket en representant, som är bosatt i Stockholm, icke behöfver göra; och med hänsyn härtill synes det vara rättvist, att arfvodet bestämmes i något förhållande till de besvär, som äro förenade med uppdraget.

En grundlagsförändring bör ju icke företagas, utan att den är nödig eller nyttig, och många torde anse, att denna fråga är så obetydlig, att den icke är nödig eller nyttig. Jag anser dock motsatsen, därför att den är rättvis. Är den rättvis, så är den nyttig, och är den nyttig, så är den nödig.

Nödigt och nyttigt måste det vara, att riksdagsmannararfvodet icke på något sätt ställes så, att personer dragas till Riksdagen för arfvodets skull.

På grund af hvad jag haft äran anföra, ber jag att få yrka afslag å konstitutionsutskottets föreliggande betänkande och bifall till den af mig med flere dervid fogade reservationen.

Herr Billing: Det föredragna betänkandet angifver, att jag icke deltagit i detta ärendes slutliga behandling. Men i den förberedande behandlingen deltog jag och yrkade då afslag å motionen. Jag skall bedja att nu få göra detsamma här och i största korthet angifva mina skäl dertill.

Första Kammaren är i allmänhet icke villig att bifalla motioner, som afse förändringar i grundlagarne, såvida icke dessa

förändringar äro utaf någon större betydelse och vigt. När nu Första Kammaren afslagit så många andra, om jag så får säga, små grundlagsmotioner, synes mig, som om det vore besynnerligt, om Första Kammaren skulle bifalla deuna.

Visserligen kan något anföras till stöd för motionen, såsom motionären här gjort. Det kan sägas, att uppoffringarne, som en riksdagsman från landsorten underkastar sig för att ligga vid Riksdagen, äro större än de, som en riksdagsman underkastar sig, hvilken bor på riksdagsplatsen. Men å andra sidan kan invändas, att äfven riksdagsmännen på riksdagsorten kunna tvingas till ekonomiska uppoffringar, som visst icke motsvaras af det arfvode af fem kronor om dagen, som motionären här vill bestå dem. Det kan hända t. ex., att en tjänsteman i Stockholm är riksdagsman och måste lemna skötandet af sin tjänst åt en vikarie, och till denne får betala mer än riksdagsmaunaarfvodet, utan att kunna påräkna någon ersättning för detta vikariatsarfvode.

Vidare anser jag det icke vara utan synnerligen starka grunder lämpligt att indela ledamöterna i Andra Kammaren efter denna indelningsgrund: sådana, som hafva tio kronor om dagen, och sådana, som hafva fem kronor om dagen.

Slutligen kan jag icke underlåta att misstänka, att om denna motion bifalles, det skulle kunna få ett sken af att densamma bifallits till följd af något tillfälligt missnöje med det sätt, hvarpå stockholmsbänken blifvit besatt.

Jag anser, att det aldeles icke kan anstå Första Kammaren att, om den nu hyser ett sådant missnöje, hvarom jag icke vill tillåta mig något yttrande, låta detta missnöje gifva sig ett sådant uttryck, som här föreslagits. Jag har icke sagt, att det varit motionärens mening att gifva uttryck åt ett sådant missnöje, men något sådant kan misstänkas, och från denna misstanke anser jag att Första Kammaren bör göra sig fri genom att afslå motionen.

Herr Boström, Filip: Jag delar fullkomligt den åsigt, som uttalades af den siste ärade talaren. Jag kan icke neka till, att när jag först läste motionen, väckte det min förvåning att en sådan här kunnat framställas, och jag erkänner öppet, att min förvåning icke minskades, då jag erfor, att så framstående män som reservanterna kunnat vara med om densamma. Här är naturligen icke fråga om att göra en besparing för statsverket på 14,400 kronor, utan här är naturligen fråga om att genom en förändring af arfvodet för stockholmsrepresentanterna få det radikala elementet mindre representeradt. Jag tror, för min del, icke, att detta mål vinnes på det sätt, motionären föreslagit. Jag tror dessutom icke, att det är Första Kammaren värdigt att fatta ett beslut i sådan riktning, förrän Andra Kammaren fattat ett dylikt beslut och derigenom visat, att den för sin del anser en sådan

Om nedsättning af vissa riksdagsman-naarfvoden.

(Forts.)

Om nedsätt-
ning af vissa
riksdagsman-
naarfvoden.

(Forts.)

förändring lämplig. Så har icke varit förhållandet, och det skulle väcka en berättigad ovilja, om Första Kammaren skulle fatta ett sådant beslut, innan Andra Kammaren uttalat sig i frågan.

Då jag således icke anser den föreslagna förändringen nödig eller nyttig, utan tvärt om ganska skadlig och icke kammaren värdig, ber jag att få yrka bifall till konstitutionsutskottets afstyrkande, och tillåter mig på samma gång uttala den förhoppningen, att en motion med sådant syfte icke vidare måtte blifva väckt i denna kammare.

Herr Kajerdt: Såsom en af de 6 reservanterna från Första Kammaren tillåter jag mig att angifva de skäl, hvarför jag deltagit i reservationen. Det kan villigt erkännas, att denna motion icke innefattar ett sådant ärende, som kan sägas vara bland Riksdagens mest viktiga och magtpåliggande. Men då Riksdagen flere gånger har diskuterat och voterat om summor på 100 à 200 kronor, så torde väl ändå en sådan framställning som denna, hvilken afser en besparing för statsverket på 14 à 15 tusen kronor årligen, och inom ett par år 15 à 16 tusen, icke få anses vara så likgiltig, att den bör såsom allt för obetydlig läggas å sido.

De skäl, på hvilka jag förenat mig med reservationen, äro två: rättvisa och sparsamhet. Det kan icke nekas, att det ligger rättvisa deruti, att den riksdagsman, som för sitt deltagande i Riksdagen icke behöfver lemna sitt hem, kan åtnöja sig med en mindre ersättning än den, som måste såsom resande uppehålla sig i hufvudstaden under fyra månader af året och underkasta sig dermed förenade besvär och kostnader.

Under de första åren af det nya representationskicket väcktes flere gånger motioner i den riktningen, att arfvodet skulle nedsättas för *alla* ledamöter i Andra Kammaren; och under de öfverläggningar, som då höllos, hvilkas protokoll jag har genomläst, — öfverläggningar, som visa, att de flesta och bästa skälen voro för en nedsättning, ehuru vid det slutliga afgörandet densamma förkastades — yttrades bland annat den tanken, att ersättningen af tio kronor om dagen för en representant i Andra Kammaren bör icke afse allenast hans omkostnader för sitt uppehälle i hufvudstaden, utan äfven utgöra en ersättning derför, att han måste vara borta från sitt hem och för den skull icke kan tillse sin lifsgerning, denna må nu bestå deri, att han är industriidkare, jordbrukare eller något annat. Denna tanke finner jag den nu här föreslagna motionen verkligen uttrycka, då deri heter, såsom i utskottets betänkande angifves, att den riksdagsman, som är boende i den stad, der Riksdagen hålles, kan åtminstone egna någon del af dagen åt tillsynen af sin privata verksamhet och hafva deri en särskild vinst framför de öfriga, hvilka måste vara borta från sina hem.

Det ligger således rättvisa i motionen, en rättvisa, hvilken, såsom bekant, äfven tagit sig uttryck vid tillsättande af komitéer, som bestå af personer, bosatta i hufvudstaden och på andra håll.

Om nedsättning af vissa riksdagsmannaarfvoden.

Likaledes beder jag att få erinra om en upplysning från de öfverläggningar, jag nyss påpekade, under slutet af 60-talet, nemligen att af det anförda skälet uppburo Stockholms riksdagsmän i borgarståndet, åtminstone under de tre sista ståndsriksdagarne, ett dag-arfvode af endast *fyra* kronor, under det att deras kamrater, såväl i borgarståndet som i de öfriga aflönade stånden, i allmänhet voro högre aflönade.

(Forts.)

I konungariket Belgien, ett land, som väl i flera väsentliga hänseenden kan jemställas med vårt fädernesland, åtnjuta, såsom bekant, de ledamöter af Riksdagen, hvilka äro bosatta i hufvudstaden, af det skäl, jag nyss haft äran angifva, *intet* arfvode, under det de öfrige riksdagsmännen inom den afdelning af representationen, hvilken motsvarar vår Andra Kammare, åtnjuta precis samma arfvode, som nu lemnas Andra Kammarens ledamöter, eller 300 kronor i månaden.

På dessa två skäl — rättvisan, som aldrig ostraffadt i längden kränkes, och sparsamheten, den nationaldygd, som står lägst på vårt folks meritlista — tillåter jag mig, herr talman, att yrka afslag å utskottets och bifall till reservanternas förslag.

Herr Tamm: Mig synes, att denna fråga kunde tagas under allvarligt öfvervägande under den förutsättning, att ett sådant förslag hade kommit från någon ledamot inom Andra Kammaren, men att finkänsligheten hindrar, att Första Kammaren i detta fall träder fram och fattar sitt beslut utan någon som helst framställning, eller utan något uttalande från medkammaren, som detta hufvudsakligen rör. Ett skäl, som blifvit anfördt för motionen, vill jag upptaga, nemligen det, att då en i Stockholm bosatt person insättes i en komité, han endast i arfvode uppbär 5 kronor, under det att en landsortsbo erhåller 10 kronor, samma aflöningsberäkning borde tillämpas för riksdagsmannaupdrag. Men der föreligger dock den stora skiljaktigheten, att en komitéledamot, som blifver kallad till ett sådant uppdrag, om icke hans ekonomi eller andra omständigheter tillåta honom att mottaga det, kan säga nej. Deremot kan icke en ledamot af Andra Kammaren göra detsamma, och det synes mig vara ett skäl, som talar för att jemförelsen åtminstone icke är riktig.

På detta skäl och de öfriga, som af föregående talare blifvit framhållna för afslag å motionen, tillåter jag mig att förena mig i deras yrkande.

Herr Alin: Såsom synes af föreliggande betänkande, tillhör jag reservanterna inom utskottet. Då motionärens förslag har blifvit föremål för konstitutionsutskottets pröfning, har jag

Om nedsättning af vissa riksdagsmannaarfvoden.
(Forts.)

ansett mig böra gifva min röst för tillstyrkande deraf, och det på den grund, att jag anser förslaget hvilat på rättvisa och billighet, och vidare på den grund, att jag anser, att dess godkännande kan medföra beaktansvärd nytta, icke blott i det afseende, som i motionen framhålles, utan äfven i andra af större vikt. Jag anhåller således att få förena mig med dem, som yrkat bifall till den i reservationen gjorda hemställan.

Herr Törnebladh: Jag anhåller att få yrka bifall till konstitutionsutskottets förslag, särskildt af det skäl, att, hvad den afsedda *nyttan* beträffar, som nu kommit fram till slut, och hvilken torde vara hufvudgrunden för det hela, den är mer än problematisk; kanske snarare det blir tvärt om mot hvad som åsyftats.

Herr Andersson, Gustaf: För att icke alldeles gifva på hand den tillrättavisning, jag fått af en talare, vill jag tillkännagifva, att om jag kommer åter till riksdagen, är det icke omöjligt, att min motion kommer igen än en gång, i fall den i dag får en ogynsam utgång.

Huruvida motionen bort framkomma i Första Kammaren eller i den Andra, tillkommer icke mig att bedöma, men min egen åsigt är den, att motionen bort framkomma här i kammaren, ty i Andra Kammaren skulle den kunna misstydas på ett eller annat sätt; här tror jag icke, att så kan blifva förhållandet.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på nu förevarande utlåtande yrkats dels bifall till hvad utskottet hemställt, dels ock, af herr *Andersson, Gustaf*, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle antaga såsom hvilande för vidare grundlagsenlig behandling det förslag till ändrad lydelse af 23 § riksdagsordningen, som intagits i den vid utlåtandet fogade reservation.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Andersson, Gustaf*, begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad konstitutionsutskottet hemställt i sitt utlåtande n:o 9, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren utskottets hemställan och antager såsom hvilande för vidare grundlagsenlig behandling det förslag till ändrad lydelse af 23 § riksdagsordningen, som intagits i den vid utlåtandet fogade reservation.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—49;

Nej—47.

Föredrogs å nyo statsutskottets den 1 och 2 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dispositionen af inflytande hyresinkomster från de till svenska kronans egendom i Konstantinopel hörande bodlägenheter.

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve Lewenhaupt uppläste ett skriftligt anförande, så lydande: Ut den proposition, rörande hvilken statsutskottet nu afgifvit utlåtande, har Kongl. Maj:t begärt, att af inkomsterna från kronans hus i Konstantinopel måtte tills vidare till svenska kyrkan i Paris få användas 3,050 kronor årligen, hvaraf 2,186 för fyllande af brist i kyrkans budget och 864 kronor såsom lönetillökning för kyrkans pastor. Till denna framställning har utskottet tillstyrkt bifall, såvidt densamma afser lönetillökning åt kyrkans pastor, men utskottet anser, att det tillkommer församlingen att sjelf vidtaga åtgärder till bristens täckande eller balanserande tills vidare, och att svårighet härför icke bör möta, då utsigt finnes att genom försäljning af de till kyrkan hörande tomter för ändamålet tillgängliga medel skola inflyta.

Utskottet anser således, att församlingen sjelf bör af egna medel betäcka bristen i budgeten. Att denna åsigt kan hafva skäl för sig, vill jag så mycket mindre bestrida, som det just är samma svar, som beskickningen i Paris nu under sex års tid ständigt gifvit församlingen, ända till dess att denna inkomst från Konstantinopel syntes bereda en möjlighet att hjälpa församlingen, men jag kan icke underlåta att fästa uppmärksamheten vid att, i motsats mot hvad utskottet antagit, svårighet verkligen möter för församlingen att utan hjälp komma ur de svårigheter, i hvilka församlingen befinner sig. Någon nedsättning i församlingens budget är icke möjlig. Den förnämsta utgiftsposten är pastorslönen, till hvilken, om jag afräknar det nu utgående statsanslaget, kyrkan af egna medel lemnar ett bidrag af

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

(Forts.)

ungefär 1,400 kr., och i denna utgiftspost skulle ingen nedsättning uppkomma, äfven om det nu af utskottet förordade anslag beviljas, enär detta anslag är afsedt till förhöjning af pastorslönen. Hvad beträffar kyrkans öfriga utgifter, för hvilka redogörelse lemnas i den bland de till propositionen hörande handlingar tryckta budgeten, torde dessa utgifter böra anses såsom oundgängligen nödvändiga och således någon nedsättning icke kunna ifrågakomma. Utskottet har också icke ifrågasatt någon nedsättning, men utskottet har antagit, att församlingen kunde vidtaga åtgärder till bristens täckande eller balanserande tills vidare. Hvad beträffar frågan, huruvida man bör ifrågasätta möjligheten för församlingen att täcka bristen, ber jag att få erinra, att kyrkorådet, i sin vid propositionen fogade ansökning härom anför följande:

»Det kan väl tyckas, att församlingens egna bidrag till uppehållande af den kyrkliga gerningen äro obetydliga och därför både borde och kunde ökas, men gent emot en sådan mening bedja vi att få i underdånighet påpeka, dels att den ojemförligt större delen af församlingen (nära $\frac{3}{4}$) utgöres af fattiga tjenare, handverkare, handelsbiträden, studerande och artister, dels att kolonien, såsom af h. h. erkebiskopen påpekades, då anslagsfrågan 1886 behandlades i Riksdagen, medelst donationer och sammanskott byggt en kyrka, som år 1882 färdig och skuldfri öfverlemnades till svenska staten såsom dess egendom — dels slutligen, att den dessutom samlat en understödsfond på öfver 50,000 kronor, hvilken är insatt i riksbanken.»

En annan fråga är den, huruvida bristen skulle kunna balanseras, tills tomterna säljas.

Kyrkan, som alltid haft brist i budgeten, hade för några år sedan till svenska staten en skuld på 21,000 kronor, uppkommen derigenom, att detta belopp erfordrats för inköp af en tomt, som ansetts vara för kyrkan erforderlig. Kyrkan balanserade skulden på så sätt, att kyrkan till en början fick anstånd med räntan, och när kyrkan senare lyckades sälja en annan tomt för 36,000 kronor, användes detta belopp till betalning af skulden jemte upplupna räntor, och resten af kapitalet användes till betäckande af kyrkans årliga brist. Denna tillgång är nu slut, och man måste förutse en årligen återkommande brist samt försöka att tänka någon möjlig utväg att afhjelpa densamma. En försäljning af tomterna i närvarande ögonblick vore utan tvifvel en mycket dålig affär, och den utvägen torde därför icke böra tagas med i beräkningen. Men utvägen att upptaga ett lån är äfven förenad med högst betydliga svårigheter. Kyrkan har ingen säkerhet att bjuda, då tomterna stå i svenska statens namn, och antingen måste kyrkan upptaga ett lån med mycket hög ränta, eller ock måste kyrkan på samma sätt som förra gången erhålla lånet af svenska staten, och då kyrkan ej ens har tillgångar att betala

räntan på lånet, måste skulden, på samma sätt som förra gången, för hvarje år ökas med räntan.

Det är klart att genom detta sätt att gå till väga kyrkans i tomterna nedlagda kapital kommer att, redan innan försäljning egt rum, på förhand delvis användas för löpande utgifter, och utsigterna för kyrkan att någonsin erhålla en någorlunda säker budget komme i så fall nästan helt och hållet att försvinna. I samma mån som kyrkan på förhand använder den summa, som skulle erhållas genom försäljning af tomterna, i samma mån blifver kyrkan i större behof af statsanslag för framtiden. För min del har jag den uppfattningen, att, då kyrkan är svenska statens egendom, är det nödvändigt att hjälpa kyrkan, och att det vore bättre hushållning att genast förbjelpa kyrkan till en hållbar ställning med en bestämd budget, hvilken i så fall icke finge öfverskridas, än att uppmana församlingen att till en början använda sitt kapital, hvaraf följden endast blifver, att kyrkans behof af hjälp i framtiden blifver så mycket större. Jag föreställer mig äfven, att en provisorisk anordning att bereda kyrkan tillgångar under form af lån kommer att medföra sådana svårigheter, att den ej på längden kan anlitas.

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.
(Forts.)

Herr Sundberg: Det utskottsbetänkande, som nu är föredraget, är visserligen i det afseende ganska glädjande, att det åtminstone visar, att utskottet uppskattat värdet af den kyrkliga verksamhetens fortgående i Paris, en verksamhet, som länge varit och ännu är till stor välsignelse. Men är detta glädjande, förekommer det mig deremot icke så litet smärtsamt, att den välvilja, som utskottet röjt, icke sträckt sig äfven till penningen, jag menar till att fullständigt förse kyrkan med hvad hon behöfver för att kunna fullgöra sin viktiga bestämmelse. Utskottet har nemligen nedsatt den af Kongl. Maj:t äskade summan, 3,050 kronor, till 864 kronor. En sådan sänkning, jag vill icke neka dertill, förefaller mig vittna om både obillighet och otacksamhet. Jag säger äfven *otacksamhet*, ty vi må icke glömma, hvilka uppoffringar denna församling i Paris underkastat sig för att upprätthålla den kyrkliga verksamheten, förse den med egen lokal o. s. v. Redan i kyrkobyggnaden ligger ett stort kapital nedlagdt, ett kapital, som är bildadt ensamt af den svenska koloniens frivilliga samman skott med ett obetydligt tillägg af kollekter från hemlandet.

Denna samma koloni har jemte den norska kolonien bildat en understödsfond, som nu är deponerad i riksbanken, en fond, som uppgår till 50,000 kronor och af hvilken räntan årligen genom utrikesdepartementet och den kyrkliga myndigheten i Paris kommer hufvudsakligen nödstälde landsmän till godo. Dermed hafva, synes mig, vederbörande på platsen sjelfve å sin sida gjort så pass akttningsbjudande ansträngningar, att de väl kunna anses

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel. vara förtjente af det lilla understöd från hemlandet som nu begäres.

Om den närvarande ställningen har haus exc. utrikesministern redan upplyst kammaren, och jag behöfver icke till hvad han yttrat lägga många ord, vill blott erinra derom, att ställningen under de sist förflutna åren varit så kritisk, att det till och med på allvar kunnat ifrågasättas att afbryta hela den svenska kyrkliga verksamheten i Paris. Densamma har kunnat hållas uppe endast genom enskilde mäns frikostiga välvilja. Så — för att anföra ett par exempel — tillförsäkrades kyrkan redan strax efter tillkomsten af 1886 års Riksdags beslut af en gifvare här i landet årligen under fem års tid 500 kronor, således tillhoppa 2,500 kronor, hvilka också mycket riktigt utgått. För ett år sedan, då församlingen var i stor förlägenhet att kunna reda sig, gaf en annan person 5,000 francs, o. s. v. — Kan — frågar jag — det vara hemlandet värdigt att låta en församling af landsmän, bestående af 250 människor, till större delen, såsom hans excellens nyss upplyst, fattigt folk, för att kunna i kyrkligt afseende existera, gå omkring med tiggarpåsen? Jag för min del åtminstone kan icke uppfatta det så. Hvad gör — för att anställa en jämförelse — en sådan stat, som det lilla konungariket Rumänien för sin koloni i Paris, hvilken icke på långt när i antal medlemmar uppgår till samma siffra som den svenska? Jo, det har anordnat 800,000 francs till en kyrka och underhåller dessutom den ganska dyrbara och kostsamma grekiska kulten i samma kyrka, utan att den lilla församlingen behöfver tillskjuta något. Så gör det konungariket. Med det måtte vi väl åtminstone kunna jämföra oss.

Låt oss dessutom icke alldeles glömma, att denna parisiska församling, som nu är liten och föga bemärkt, har anor, har en historisk tradition, som bjuder vördnad. I 200 år har den svenska församlingen i Paris varit medelpunkten för protestanterna derstädes. Hennes kyrka har varit en skyddskyrka, dit andra länders i Paris bosatta protestanter fått taga sin tillflykt. Vi få nemligen icke glömma, att kardinal Richelieu år 1621 beviljade de svenska protestanterna privilegier, som icke några andra protestanter åtnjoto. De bildade då en församling, de skaffade sig ett kapell, och i skydd under detta anslöte sig till den lilla församlingen både tyska och franska protestanter, så att under 1600-talets lopp denna svenska församling hade tre pastorer, en svensk, en tysk och en fransk. Dessa förhållanden existerade i hufvudsak oförändrade hela 1700-talet igenom. Icke ens den franska revolutionen gjorde något afbrott i svenskarnes rättigheter. Det var först 1806, då en brytning inträdde mellan Frankrike och Sverige, som privilegierna strökos, och det blef tills vidare slut med den svenska kyrkogerningen i Paris. De år, som följde närmast derefter, voro naturligtvis för ifrågavarande kyrkliga intressen icke mycket gynsamma. De åren voro äfven, såsom bekant,

för vårt eget land så kritiska, att man icke kunde mycket tänka på sådana saker som den, hvarom nu talas. Ett behof att återupprätta ifrågakvarande kyrkas verksamhet kändes dock oupphörligt. Derför fann också Kongl. Maj:t på 1850-talet för godt att i Paris anställa en svensk legationspredikant. Denna befattnings tillvaro blef emellertid ganska kort, af det begripliga skäl, att en legationspredikant icke kunde uträtta hvad som med denne prests utsändande var åsyftadt. En legationspredikant utan församling, utan kyrka, utan några vidare medel till att upprätthålla en kult är ju temligen vanmäktig. — I samband med Riksdagens beslut att utskicka sjömansprester till de nordfranska, de ostengelska och de nordtyska hamnarna kom det ny fart i det gamla sträfvandet att få svenska kyrkans i Paris verksamhet åter i gång. Den för de nordfranska hamnarna anställde sjömanspredikanten fick 2,000 kronor i lön, en lön som naturligtvis var alldeles otillräcklig; men redan då låg man i underhandling med vederbörande i Paris, att derstädes skulle bildas en församling, som skulle kunna aflöna honom så, att han finge tillräcklig bergning och blefve i tillfälle att sköta båda tjänsterna.

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

(Forts.)

Så förhåller det sig med den saken. Dessa minnen, denna i korthet meddelade historia, synas mig mana den svenska Riksdagen att hysa litet respekt för våra vörtnadsbjudande traditioner och äfven af det skälet icke undandraga den nu i knipa varande församlingen en så obetydlig penning som 3,050 kronor. För öfrigt, af hvilka medel skola dessa 3,050 kronor tagas? Kongl. Maj:t begär icke något statsbidrag, utan begär endast att få använda detta belopp ur medel, som utgöra afkastning af ministerhotellet i Konstantinopel. Detta hotell eges visserligen af staten, men hur har detsamma tillkommit? Hvarifrån härrör hela denna tillgång, som nu är så stor, att ett årligt öfverskott af 11,000 kronor kan beräknas? Jo, från kyrkliga sammanskott. Hela tillgången är således i grund och botten en kyrkofond. Det är icke svenska staten, som byggt ministerhotellet i Konstantinopel, utan det har blifvit uppfördt af medel, som ungefär 1760 insamlades genom kollekt och frivilliga bidrag, icke blott i Sverige, utan inom hela det protestantiska Europa. Dessa medel uppgingo till så stort belopp, att de förslogo till att bygga både ett litet kapell, hvilket blef en tillflyktsort för äfven andra än svenska protestanter undan den mohamedanska fanatismen, som då var stark, och ett hotell till bostad åt beskickningen. Jag frågar då ännu en gång, kan det anses vara för mycket begärdt, att af denna på kyrklig väg tillkomna fonds besparingar 3,050 kronor må anvisas åt en församling, som, mutatis mutandis, i Paris intager samma ställning som kapellet i Konstantinopel förut intagit?

Hvad utskottets framställning vidkommer, har jag en anmärkning deremot att göra. Utskottet talar om 864 kronor såsom en löneförhöjning åt kyrkans pastor. Med afseende å hvad som på

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

(Forts.)

budgeten hittills är uppfördt till förmån för svenska kyrkan i Paris säges icke, att detsamma är afsedt till aflöning åt pastor, utan riksstaten innehåller endast en enkel anvisning af 2,950 kronor till nämnda kyrka. Kongl. Maj:ts begäran nu har också framstälts under den allmänna formen af en anhållan om 3,050 kronor till den svenska kyrkan i Paris. Sant är visserligen, att Kongl. Maj:t liksom församlingen tänkt sig en fördelning af medlen på det sätt, att 864 kronor skulle gå till pastorns aflöning och återstoden till att dermed reglera kyrkans budget. Men, mine herrar, det är litet betänkligt att här tala om en löneförhöjning. Först och främst har pastorn såsom pastor i Paris icke någon lön af staten. Han har lön af församlingen, men beloppet af denna lön är mycket obestämdt och beroende af församlingens tillgångar. För att gifva ett litet exempel på huru dermed förhåller sig, skall jag be att få upplysa om, att den sist afgångne pastorn af församlingen erhöll något större lön än den nuvarande pastorn åtnjuter. Församlingen har måst minska lönen, emedan hennes egna tillgångar minskats, så att hon icke hade råd längre att gifva, hvad hon ansåg vara skäligt. Nu skulle det ju således kunna hända, om icke församlingens budget kan för öfrigt regleras, att pastorn vid bifall till utskottets förslag får sig tillförsäkrade 864 kronor i löneförhöjning, men att församlingen på grund af brist i sin budget måste minska den lön, som pastorn af församlingen uppbär. Denna minskning kan gå till samma belopp som 864 kronor, kanske mera, och då är ju denna s. k. löneförhöjning en ren chimär.

Jag kan således för min del icke finna annat, än att det är klokast och riktigast att helt enkelt bevilja, hvad Kongl. Maj:t har begärt och på sätt Kongl. Maj:t har begärt. Endast en liten ändring vill jag föreslå. I Kongl. Maj:ts proposition anhålles, att ifrågavarande medel måtte utgå till kyrkan i Paris *tills vidare*. Jag tror, att detta »tills vidare» strider något mot hvad vanlig riksdagskutym bjuder, när det gäller anslag, som icke på ordinarie stat uppföras. Jag tror det därför vara riktigast att bevilja ifrågavarande anslag allenast för ett år. Förefinnes sedermera behövet fortfarande, kan ju en ny anmälan ske. Längre kommer nog icke anmälan att förnyas, ty konjunkturen, som hittills varit ogynnsamma, så ogynnsamma, att församlingen icke kunnat sälja ett större antal af de tomter, församlingen eger, börja att ljusna; och sannolikt komma tomterna att snart nog kunna försälas, och det så fördelaktigt, att församlingens ekonomi blir så pass trygghad, att icke blott dessa nu ifrågasatta 3,050 kronor kunna undvaras, utan äfven, om icke hela, åtminstone någon del af det öfriga statsanslaget. Det är så lätt som något kan vara att få kännedom om den svenska kyrkans i Paris budget. Icke mindre än två gånger om året skickas till mig, som har öfverinseende öfver denna kyrka, ej blott en rapport om den presterliga embets-

verksamheten under det sist gångna halfåret, utan äfven en tablå, utvisande församlingens ställning. Denna är således mycket lätt att kontrollera, och mycken kontroll behöfves icke, ty medlen skötas med så stor sorgfällighet, att förvaltningen ej lemnar något öfrigt att önska.

Kort sagdt, jag tillstyrker bifall till utskottets förslag, ändradt på det sätt att i stället för orden »till lönetillökning för pastor vid svenska kyrkan i Paris användes 864 kronor» i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag införas orden »till svenska kyrkan i Paris anvisas 3,050 kronor». På detta yrkande vågar jag anhålla om proposition.

Herr Björnstjerna. Då jag har ordet, skall jag be att få framställa några historiska minnen, som möjligen kunna vara af intresse för kammarens ledamöter och som äro förenade med svenska kronans egendom i Konstantinopel.

På sätt i statsverkspropositionen är anfördt, inköptes denna egendom genom stambokskollekt — och eljest insamlade medel, men hvad som icke torde vara bekant, är att, enligt hvad jag erfärit, då jag hade äran vara Kongl. Maj:ts minister i Konstantinopel, dessa medel kommo endast till ringa del från Sverige, utan hufvudsakligen från protestanterna i Donau-länderna och särskildt i Ungarn, hvilka sammansköto medlen för att erhålla en protestantisk kyrka i Konstantinopel. Konung Karl den tolfte betraktades såsom bekant allmänt som protestantismens främste beskyddare. Och vi finna i Norbergs historia, att då Karl år 1707 lyckats afsluta en öfverenskommelse med kejsaren, hvaregenom de lutherska kyrkorna i Schlesien åter öppnades för gudstjänst, så fick kejsar Josef mottaga en skarp skrifvelse från påfven med klagomål öfver detta de kätterska kyrkornas öppnande. Kejsaren svarade då den påflige nuntien, hvilken till kejsaren framförde påfvens skrifvelse: »Vi hafva gjort hvad rätt är!» och han tillade att, »om konungen af Sverige hade varit påfven så nära, som han var kejsaren, så hade det icke varit långt ifrån att han gjort påfven till lutheran». Sådant inflytande hade Karl den tolfte på den tiden. Och dessa minnen äro ännu icke helt och hållet utplånade i Orienten. På sätt i statsrådsprotokollet anföres, kom på 1830-talet hit en deputation från den lutherska församlingen i Bukarest, som vände sig till konungen af Sverige såsom protestantismens beskyddare. Och då jag tienstgjorde såsom minister i Konstantinopel, fick jag mottaga en deputation af ungerske protestanter, hvilka vände sig till chefen för svenska beskickningen för att utverka att på en kyrkogård, som blifvit anlagd på de protestantiska magternas bekostnad, men i kostnaderna hvarför Österrike-Ungarn icke deltagit, särskild begravningsplats kunde blifva åt dem upplåten, något, som jag också lyckades utverka. Såsom en egenhet får jag äfven nämna, att denna egen-

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.
(Forts.)

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.
(Forts.)

dom, hvilken 1757 förvärfvats genom dåvarande envoyén von Celsing, ännu på 1870 talet stod uppförd i municipalitetets fastighetsböcker i Pera såsom tillhörande envoyén von Celsing arfvingar. Den då lefvande brukspatron von Celsing aflät med anledning häraf en skrivelse, deruti han, såsom envoyén v. Celsing närmaste arftagare, förklarade, att tomten icke tillhörde familjen, utan svenska kronan, i hvars namn egendomen följaktligen blef öfverflyttad. Emellertid förhåller det sig så med denna tomt, att den på grund af de förutsättningar, hvarunder medlen för inköpet blifvit samlade, enligt min öfvertygelse aldrig läser kunna af svenska kronan afyttras, lika litet som jag anser det möjligt att upphäva svenska beskickningen i Konstantinopel, hvilket under senaste riksdagen varit påyrkadt.

Detta är förbigående. Hvad den föreliggande frågan angår, förenar jag mig med den ärade talare, som näst före mig hade ordet, i hans yrkande med afseende å kyrkan i Paris. Jag känner väl, hvilka uppoffringar den lilla församlingen der gjort för att åvägabringa denna kyrka, och ehuru jag önskade, att medlen till prestens aflöning och andra utgifter kunnat beredas den på annat sätt, anser jag, sedan bidrag dertill redan af Riksdagen förgäfves sökts, att en del af de öfverskott, som inflyta från byggnaden i Konstantinopel, bör kunna för kyrkan i Paris användas. Jag får således förena mig i det af herr Sundberg framställda yrkande, dock med det ytterligare yrkande, jag tager mig friheten nu framställa och för hvilket jag i främsta rummet begärt ordet. Enligt Kongl. Maj:ts förslag, som utskottet upptagit, skulle den följande delen af klämman lyda: »dels ock att samma öfverskott i öfrigt må tills vidare reserveras och insättas i Sveriges riksbank på särskild räkning, benämnd »medel influtna från kronans fastighet i Konstantinopel, till framtida disposition».

På detta sätt skulle, om förslaget bifölles, fonden blifva räntelös, ty riksbanken betalar, såsom bekant, icke ränta på af kronan deponerade medel. Om meningen är att af afkastningen bilda en fond på 150,000 kronor för att bygga om butiklägenheterna åt gatan, hvarigenom egendomen bör kunna inbringa mycket större inkomst än nu, så måste man söka åstadkomma att denna fond blir räntebärande. Jag yrkar således, att slutmeningen i utskottets förslag ändras på följande sätt:

dels att samma öfverskott i öfrigt må tills vidare göras räntebärande samt insättas i Sveriges riksbank under benämning »medel, influtna från kronans fastighet i Konstantinopel, till framtida disposition».

På detta yrkande anhåller jag om proposition.

Herr von Hedenberg: En stor del af hvad de föregående talarne anført har visserligen i det hela varit utskottet bekant, men utskottet hade äfven sig bekant, hvilka svårigheter det var

att få tillökning i det anslag, som af svenska statsverket ensamt utgår till svenska kyrkan i Paris, 2,950 kronor, och sökte därför att gent emot dem af utskottets ledamöter, som alldeles icke ville gå in på någon ökning af detta anslag, göra det bästa möjliga.

Det torde icke vara kammaren obekant, att denna sak icke kan komma under gemensam votering. Ett bifall till utskottets förslag går någorlunda i den riktningen, som här framställts, men ett bifall till Kongl. Maj:ts förslag eller det förslag, som af föregående talare har förordats, skulle hafva till resultat, att ingenting komme kyrkan till del.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Friherre von Kræmer: Då jag under detta betänkande står antecknad såsom reservant, har jag ansett mig skyldig att yttra några ord.

Jag har låtit anteckna mig såsom reservant först och främst därför, att jag hyser betänkligheter emot den nya form för anslags beviljande, som i Kongl. Maj:ts proposition föreslagits, då det der hemställts, att ifrågavarande anslag skulle beviljas »tills vidare». Jag anser nemligen, att vi vid budgetens uppförande icke böra bevilja anslag annat än för det år, för hvilket budgeten uppgöres. I det fallet har jag således samma uppfattning som utskottet och herr erkebiskop Sundberg, hvilka haft enahanda betänkligheter.

I fråga om de skäl, hvilka tala för ett större anslag än det utskottet föreslagit till den svenska kyrkan i Paris, har herr Sundberg så fullständigt utredt saken, att jag alldeles onödigtvis skulle upptaga kammarens tid, om jag försökte att till hvad han anfört lägga ett enda ord.

Jag begärde också egentligen ordet för att påpeka, att herr Sundbergs förslag kan hafva det resultat, att den svenska kyrkan i Paris icke kommer att få ett öre, ty då utskottet tillstyrkt ett anslag af 864 kronor, blir, om herr Sundberg vidhåller sitt yrkande om anslagets bestämmande till 3,050 kronor, efter all möjlig sannolikhet följd den, att Andra Kammaren beviljar de 864 kronorna och Första Kammaren de 3,050, så att kamrarne stanna i olika beslut rörande en fråga, öfver hvilken gemensam votering icke får ega rum. Då blefve således intet anslag alls beviljadt. Icke det ringaste kan man heller bygga på att utskottet skulle sammanjemka de olika besluten, ty naturligtvis skulle Andra Kammaren afslå en sådan sammanjemkning.

Mot herr Björnstjernas förslag att utskottets hemställan skulle ändras så till vida, att deri insattes några ord, som antydde att ifrågavarande medel skulle göras räntebärande, har jag icke något att invända, utan förenar mig derom.

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

(Forts.)

Om dispositionen af hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel.

(Forts.)

Jag hemställer, om ej de olika meningarne skulle kunna sammanjemkas genom det förslag, jag nu skall taga mig friheten framställa.

Mitt förslag är, att kammaren må besluta:

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen — i afvaktan på den slutliga pröfningen af väckt förslag rörande ombyggnad af de till kronans fastighet i Konstantinopel hörande bodlägenheter — medgifver, dels att af öfverskotten å de från berörda fastigheter inflytande hyresinkomster må för år 1893 användas a) 864 kronor, till lönetillökning för pastor vid svenska kyrkan i Paris och b) 2,186 kronor, till fyllande af bristen i kyrkans nuvarande utgiftsstat, dels ock att samma öfverskott i öfrigt må tills vidare göras räntebärande och insättas i Sveriges riksbank under benämning »medel, influtna från kronans fastighet i Konstantinopel» till framtida disposition, — det sista i enlighet med herr Björnstjernas förslag.

Genom ett bifall till detta mitt förslag är åtminstone anslaget å 864 kronor räddadt, och får jag hos herr talmannen anhålla om proposition å detta förslag.

Herr Sundberg: Anledningen, hvarför jag framstälde mitt yrkande att få de 3,050 kronorna anslagna i klump, är, att framställningen i Kongl. Maj:ts proposition är så formulerad. Dessutom är detta tagande i klump i full öfverensstämmelse med det sätt, hvarpå anslag förut äro beviljade åt den svenska kyrkan i Paris, dervid man nog också tänkt sig en fördelning af anslaget så väl till pastors aflöning som till bestridande af kyrkans öfriga behof. Medlen stå också uppförda i klump under tredje hufvudtiteln såsom anslagna till »den svenska kyrkan i Paris».

Nu är det möjligt att i det fall, som här föreligger i dag, det kan vara lämpligt i praktiskt afseende att göra en fördelning på det sätt, som friherre von Kræmer föreslagit, och har jag därför för min del ingenting emot att frångå min formulering och antaga den af honom föreslagna.

Herr Björnstjerna: Jag skall bedja att också få förena mig om friherre von Kræmers förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande det nu föredragna utlåtandet yrkats dels bifall till hvad utskottet hemställt, dels ock, af friherre von Kræmer, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning skulle på det sätt bifallas, att Riksdagen — i afvaktan på den slutliga pröfningen af väckt förslag rörande ombyggnad af de till kronans fastighet i Konstantinopel hörande bodlägenheter — medgifver, dels att af öfverskotten å de från berörda fastighet inflytande hyresinkomster må för 1893 användas

a) 864 kronor till lönetillökning för pastor vid svenska kyrkan i Paris, och

b) 2,186 kronor till fyllande af bristen i kyrkans nuvarande utgiftsstat,

dels ock att samma öfverskott i öfrigt må tills vidare göras räntebärande och insättas i Sveriges riksbank under benämning »medel, influtna från kronans fastighet i Konstantinopel, till framtida disposition».

Härefter gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på antagande af friherre *von Kræmers* förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande bankoutskottets den 1 och 2 i denna månad bordlagda memorial n:o 8, angående reglering af aflöningsförmånerna för tjänstemännen vid riksbankens hufvudkontor.

1 punkten.

Herr Törnebladh: En granskning af föreliggande betänkande gifver vid handen, att någon skilnad förefinnes emellan det af fullmäktige i riksbanken afgifna förslag till aflönningar och det förslag, som uppgjorts af utskottet.

Det förhåller sig så, som också synes af handlingarne, att fullmäktiges förslag framkommit, efter det utskottet vid förlidet års riksdag derom ställt anmodan till fullmäktige på grund af då inkomna ansökningar om lönereglering för tjänstemännen vid riksbankens hufvudkontor. Det hade varit fullmäktiges förhoppning, att det förslag, som nu blifvit af dem framlagdt, skulle, såsom i det hela mycket billigt, vinna utskottets förord hos Riksdagen, men denna förhoppning har icke blifvit förverkligad.

Den egentliga regleringen och förbättringen återfinnes i fråga om första gradens tjänstemän, hvilka nog också kunna anses hafva *mest* varit i behof deraf, men hvad andra gradens tjänstemän beträffar, är regleringen icke att betrakta såsom någon egentlig förbättring, om man tager hänsyn till alla med lönefrågan förenade omständigheter. Jag kan för min del icke underlåta att uttrycka mitt beklagande deraf, att särskildt den andra graden, deri tjänstemännen äro så talrika och efter sakernas ordning så många af dem måste komma att stanna, icke blifvit bättre tillgodosedd.

Under sakernas nuvarande läge lär det emellertid icke löna sig att framställa något annat yrkande än om bifall till hvad utskottet föreslagit, i ty att ett framställt yrkande om högre aflöning dels antagligen icke skulle vinna kammarens bifall utan

*Lönestat för
tjänstemän
vid riksbankens
hufvudkontor.*

Lönestat för
tjänstemän
vid riksban-
kens hufvud-
kontor.
(Forts.)

föregående utredning, och dels icke skulle vara konstitutionellt riktigt, då någon motion i ämnet icke nu föreligger. Det skulle visserligen låta tänka sig att begära återremiss af ärendet till utskottet, men då utskottets ledamöter varit eniga om dess förslag och denna enighet naturligtvis, såsom vanligt, icke kunnat uppnås annat än efter moget öfvervägande och jemkande af alla svårigheter, som ställt sig i vägen för ett annat resultat, skulle säkerligen en återremiss icke tjena till något. För min del skall jag därför icke framställa något yrkande.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i den nu föreliggande punkten hemställt.

2—5 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning af bankoutskottets nedannämnda, den 1 och 2 innevarande april bordlagda memorial:

n:o 9, i anledning af gjord ansökning om utbekommande af ränta å ett i riksbanken deponeradt, men ej i behörig tid uttaget penningebelopp, samt

n:o 10, angående förhöjning i det till förre pappersmästaren vid Tumba bruk J. R. Ulander anvisade årliga understöd, biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemställt.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och anförde: Jag skall taga mig friheten föreslå, att föredragningslistan till morgondagens plenum måtte så affattas, att derå efter de första gången bordlagda ärendena främst uppföras följande betänkanden, nemligen statsutskottets betänkanden n:is 39, 40 och 41, vidare lagutskottets betänkande n:o 32, bevillningsutskottets betänkanden n:is 4 och 5 och slutligen lagutskottets betänkande n:o 33, alla i nu angifna ordning.

Denna hemställan bifölls.

Tisdagen den 5 April.

21 N:o 21.

På begäran af herr *Wallin* beviljades honom ledighet från riksdagsgöromålen under fjorton dagar från den 8 i denna månad.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 3.31 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Stockholm, den 12 April 1892.